БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 1 (4893) | 1946 он, январь ин 1, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Шэнэ жэлээр, хүндэтэ нүхэдүүд!

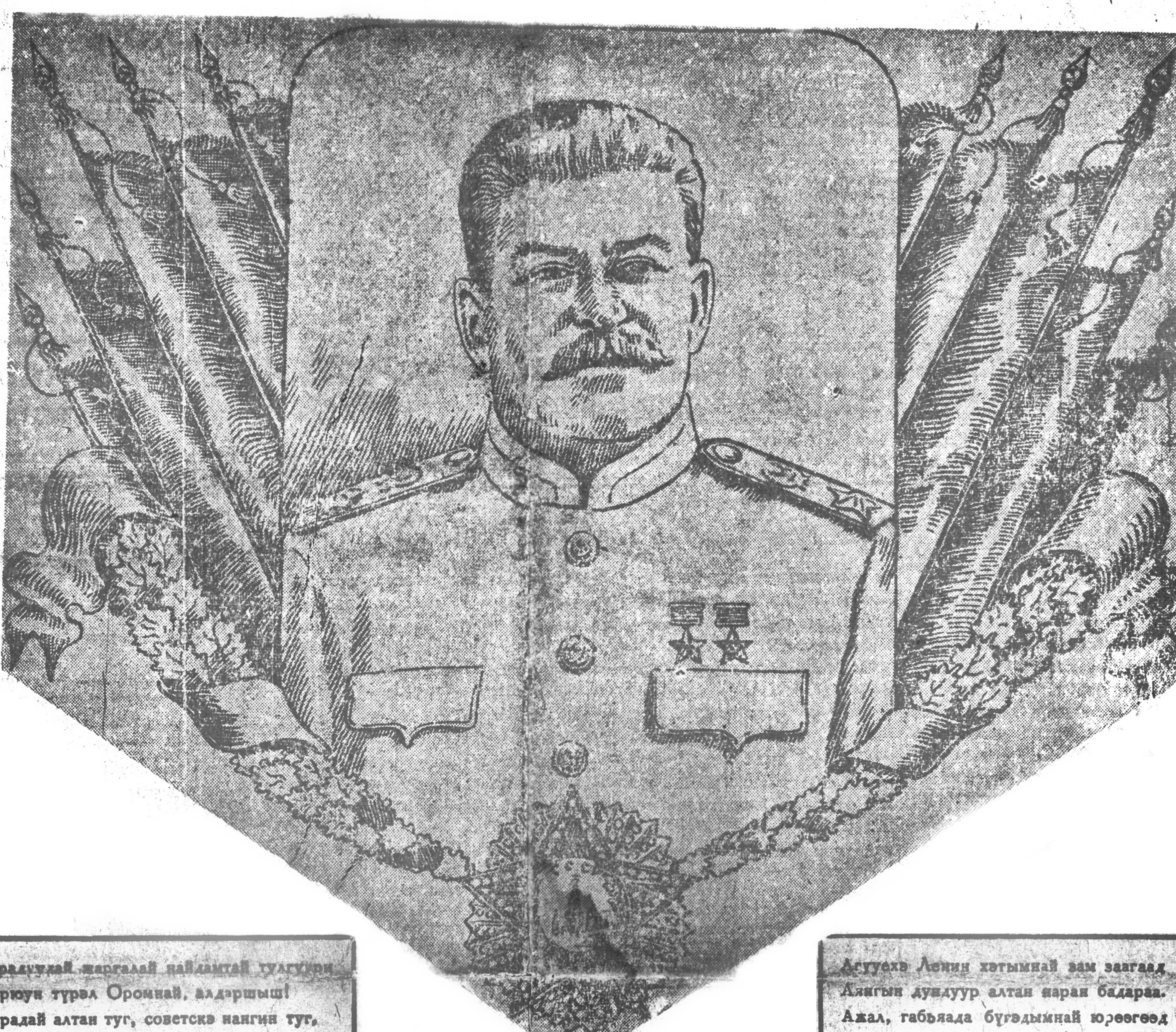

Арадуудай жаргалай найрамтай тулгуури
Арюун түрэл Оромнай, алдаршыш!
Арадай алтан туг, советскэ нангин туг,
Илалтаһаа илалтада хүтэлыш!

Агуухэ Ленин хэтымнай зам заагаад
Аянгын дундуур алтан наран бадараа.
Ажал, габьяада бүгэдымнай юрөөгөөд
Арадтаа үнэн ябахаар Сталин һургаа.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. А. Цыденовагай радиогоор хэлэһэн шэнэ жэлэй үгэ

Нухэдүүд, эрэгтэй эмэгтэй худэлмэришэд, эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, советскэ интеллигенци—Бурят-Монголой бухы ажалшад!

Манай республикын правительство болон Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин областной Комитедэй даалгабаряар мүнөө гаража ябаа Шэнэ 1946 онтой дашарамдуулан Таанарые мэндэшэлжэ, халуунаар амаршалнаб!

Нухэдүүд! Манай орон болбол амгалан сагай оршон байдалда Шэнэ жэлые угтажа байна. Улаан Арми болбол гитлеровскэ Германи ба империалистическэ Японие хүсэд үй бута сохёод байхадаа, түрүү болбосоронгы хүн түрэлтэндэ, зол жаргал ба ажаһуудалда дуратай бүхы зондо айхабтар ехэ гасалан зоболон ушаруулһан фашистска тахалые наһан үедэнь угы хэбэ гээшэ.

«Манай советскэ арад илалтын хэрэгэй түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаба. Бидэнэр хүндэ хүшэр жэлнүүдые тэсэжэ гараабди. Теэд, мүнөө бидэнэр илаабди гэжэ хүн бүхэн хэлэжэ шадаха байна. Энээнһээ хойшо Баруун тээ немецкэ добтолгын ба Зүүн тээ японско добтолгын аюулһаа манай оронине аршалагдаһан дээрэ тооложо шадаха байнабди. Бүхы дэлхэйн арад зоной үни удаан хүлеэһэн эб найрамдал ерэбэ» гэжэ нүхэр Сталин хэлэһэн байна.

Бүхы советскэ арад зонтой хамта Бурят-Монголой ажалшад дайсанаа дараха илалтын түлөө ами бэеэ хайрлангүй ажал хэжэ, фронт ба ороноо буу зэбсэг болон эдеэ хоолоор таһалдалгүй хангажа байба. Республикын олонхи ажаүйлэдбэриин предприятинууд үйлэдбэриингөө жэлэй программые дүүргэжэ ба улуу гартар дүүргэжэ 1945 оной ажахын жэлые амжалтатай һайнаар удэшэһэн байха юм.

Республикын олонхи колхозууд гүрэндөө малажалай продукци тушааха түсэбөө дүүргэһэн ба таряа тушаалгаар хэдэн олон колхозууд гүрэнтэйгөө болзорһоон түрүүн тоосоһон байгаа. Манай интеллигенциишье мүн лэ шударгуу зоригтойгоор худэлмэрилбэ.

1945 он болбол гитлеровскэ Германи болон империалистическэ Японие хүсэд үй бута сохиһон жэл боложо, манай ороной түүхэ домогто ороходо юм.

Нухэдүүд! Советскэ хүнүүд Шэнэ жэлые халуун дулаанаар ба баяртай хүхюунээр угтажа байнал. Илалтата хүүшан жэлээ үдэшэжэ ба илалтата Шэнэ жэлые угтажа байхадаа, тэдэниие хүндэлжэ, бидэнэр Шэнэ жэлэй һайндэр хэжэ байна гээшэбди. Алдарта һайхан олон этигэл найдабаринууд 1946 онтой холбогдонхой байнал. Шэнэ жэл гаража, бидэнэр бүхы эрдэй ажахын, культура ба искусствын агууехэ байгуулалтын табанжэл болохо—Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлые бэелүүлхэ хэрэгтэ орохомнай гээшэ. «Мүнөө бидэнэр оронойнгоо ажахын хүгжэлтын дайнай урда тээхи хэмжээе хэдэхэн жэл соо ехэхэнээр үлүүлхын ба бүхы арад зоной ажабайдалай хэмжээе ехэхэнээр дээшэлүүлхэ ябадалые хангаха тушаа үндэһэн зорилгые шиидхэхын хойноһоо хам оролсохо ёһотойбди» гэжэ нүхэр Молотов хэлээ һэн.

Бүхы ороной үмэнэ табигдаһандал адли, манай республикын үмэнэ табанжэлэй түсэбөөр угаа ехэ зорилгонууд табигданхай. Эдэ зорилгонуудые Бурят-Монголой ажалшад туйлай ехэ баяртайгаар угтан абаба, ушарынь хадаа эдэ зорилгонууд тэдэнэй зорижо найдажа байһан юумыень бүтээхэ байна, мүн ерээдүйн сагта бүри ехэ золтой жаргалтай болохын тула шэнэ хүсэ нэмээжэ үгэнэ. Бурят-Монгол арад табанжэлэй түсэбые дүүргэхын тулада нүхэр Сталинай һургаһандал адляар худэлмэрилхэ, Ленин-Сталинай партиин һурган хүмүүжүүлһэн ажалшад ямараар худэлмэрилдэг байнаб, тиигэжэ худэлмэрилхэ бэзэ гэжэ сохом найдагдана.

1945 оной дүнгүүдые хараад үзэхэдэ: ажаүйлэдбэри ба транспортын зарим предприятинууд жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые дүүргэнгүй, гүрэндэ үритэй үлэбэ. Республикын зарим колхозууд өөһэдынгөө түрүүшын уялга болохо таряатушаалгые дүүргээгүй ба хамтынгаа адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбые дүүргэжэ шадаагүй байшоо. Хожомдожо ябаһан предприятинууд болон колхозуудай зорилгонь юу байнаб гэхэдэ: Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө хойшо хожомдолгые зайлуулхын түлөө эрид шууд орожо, бүхэли жэлэй турша соо жэгдэ һайнаар худэлмэрилхэ зэргэтэй.

Республикын хүдөө ажалай үмэнэ илангаяа ехэ ба хүндэ хүшэр зорилгонууд табигдажа байна. Бидэнэр хамтынгаа малажалые эрид шууд дэбжүүлхэ, малай үүлтэр ба ашаг шэмэ үгэлгые һайжаруулха ёһотойбди. Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй нэгэшье колхоз, нэгэшье малажалай бригада ба фермэ энэ жэлдэ байха ёһогүй.

Таряан ажалай талаар бидэнэр ургасые дээшэлүүлжэ, сэрэгэй урда тээхи хэмжээдэ хүргэхэ зорилготой байнабди. Энэ зорилгые шиидхэхын тулада тракторнууд ба хүдөө-ажалай машинануудые һэлыбэн заһаха худэлмэриие хаһа сасоонь шанар һайнтайгаар хэжэ үнгэргэхэ, убэлэй сагай агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые үргэнөөр бэелүүлхэ трактористнууд ба полеводуудай кадрнуудые һургажа бэлдэхэ хэрэгтэй.

Шэнэ жэл болбол манай арад зоной ажабайдалда политическэ событинуудай боложо байһан сагта тудаба. Оромнай 1946 оной февралиин 10-да советскэ гүрэнэй Верховно органиие һунгахаар бэлэдхэжэ байна.

Ажаүйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлажа, һунгалтын үдэрые тэмдэглэе!

Арад зонойнгоо эрхим хүбүүд ба басагадые СССР-эй Верховно Соведэй депутат болгожо һунгая!

Мүнөө гаража ябаа 1946 онтой дашарамдуулан республикын ажалшадые бүгэдөөрынь амаршалха зуураа, ажахын ба культурна хүгжэлтын хамаг бүхы һалбаринуудта шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлахыё хүсэнэб.

Худэлмэридөө орое, нүхэдүүд!

Агуухэ Эхэ оромнай мандажа ба сэсэглэн һалбаржа байг лэ!

Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлэй эхилхэ жэл—Шэнэ 1946 он мандаха болтогой!

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа хуули болохо—Сталинска Конституци мандаха болтогой!

Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй Парти ба тэрэнэй вождь нүхэр СТАЛИН мандаха болтогой!

Шэнэ жэлээр, нүхэдүүд!

Шэнэ жэлэй хүндэлэлдэ

Табанзуутан

Нүхэр Прокопьев директортэй гүрэнэй заводой стахановецууд нүхэд Шнякин, Смолинцев, Шулаев, Старостин гэгшэд дайн сэрэгэй жэлнүүдтэшье үйлэдбэриин үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг байһан юм.

Мүнөө амгалан тайбан хүгжэлтын сагта продукци үйлэдбэрилэн гаргахадаа, үдэрэйнгөө нормые 450—500 процент хүртэр, эрхим һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн зад шудхагшад нүхэд Ушков ба Бондарев гэгшэд даалгабарита нормоёо 500 процент хүртэр дүүргэжэ, табанзуутанай нэрзэргэдэ хүртэжэ, шэнэ жэлые угтажа байнад.

Түрүү прииск

Троицк гэжэ приискын (Баунт) № 2 шахтын старательнуудай коллективэйхид декабрь һара соо алта малтаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэжэ, илалтын жэлые үдэшэхэ гэһэн хүндэтэй уялгануудые бэе дээрээ даажа абаһан байгаа.

Мүнөө тус шахтын эрэгтэй эмэгтэй членүүд өөһэд дээрээ абаһан уялгануудаа амаараа бэшэ, бодото стахановскэ ажалаараа бэелүүлбэ. Шэнэ жэлдэ шэнэ илалтануудые туйлаха нэгэн хүсэлэнтэйгөөр худэлмэрилжэ, сталинска вахтада жагсабад.

Шахтёрнуудай шэнэ илалта

Гадуутануурай шулуун нүүрһэнэй шахтернууд агууехэ илалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо хоёрдохи хахад жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялгануудые абаһан бэлэй.

Тиин, өөһэдынгөө энэ уялгые хүндэтэйгөөр үшөө декабриин 25-да дүүргээд түсэбһөө гадуур 3000 тонно шулуун нүүрһэ үгэхэ зорилготойгоор унаһан малтайгаа абангүйгөөр худэлмэрилжэ байна. 1946 ондо шэнэ шэнэ илалтануудые туйлаха байһандань ямаршье сэжэг ба жэг байнагүй.

1945 ОН

Ямар барилганууд хэгдэжэ дүүрээб

Үсэгэлдэр үлэшэһэн Илалтата 1945 он соо манай республикын ажалшад болбо дайнай үеын бэрхэшээлдэ торон тогтонгүйгөөр ажахын, культура ба искусствын хүгжэлые улам бадаруулжа хэдэн олон шэнэ барилгануудые хэжэ дүүргэһэн байха юм. Тэдэн тухай зарим хэдэн тоо мэдээнүүдые харагад үзэбэл иимэ байна:

● **Курумканай** аймагай центр дээр Райсоведэй байшан шэнээр баригдаба. Тэрэ барилгын хүдэлмэридэ 200 гаран мянган түхэриг гаргашалагдаа.

● **Улан-Удэ** городто уһанай үерһөө хамгаалха даамбын барилга үнгэрэгшэ зун эхилжэ, тэндэ 460 погонно метр газарта даамбын бээль байтуулагдаа. Энэ барилгын хүдэлмэридэ городой ажалшад угаа олоороо хабаадалсаһан ба дүн хамта нэгэ миллионһоо үлүү түхэриг мүнгэн гаргашалагдаһан байна.

● **Кяхта** городто электростанциие шэнэдхэн барижа, тэндэ 5,5 километр тухай электросеть татагдаа.

● **Кударын** аймагай центр болохо — Кудара-Сомондо Райсоведэй байшан баригдаһан байна.

● **Улан-Удэ** городто үйлсын гэрэлые һайжаруулхын тулада, дүрбэн километр тухай газарта нэмэжэ, электричество бии болгогдобо.

● **Республикын колхозууд** болбол адуу малайнгаа байра байдалые һайжаруулхын зорилгоор зоотехническэ барилгын хүдэлмэрие угаа эршэмтэйгээр ябуулһан байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнээр баригдажа дүүрэһэн объектнүүдые нэрлэбэл: конюшня—23, үхэрэй байра 58, тугалай байра—39, хониной байра—30, хурьгадай байра—39, гахайн байра—2 болоно. Тэрэнһээ гадна, фермэнүүд дээрэ малшадай байха 51 гэр баригдажа түхеэрэгдэбэ.

● **Үнгэрэгшэ жэлдэ культура** болбосоролой байгуулалтада миллион хахад шахуу түхэриг мүнгэн гаргашалагдаба. Тиихэдэ хүүгэдэй сад шэнээр баригдаһан ба 43 һургуули, 2 педучилище, 6 хүүгэдэй байшан, 19 хүүгэдэй сад, 2 пионерэй байшан шэнээр һэльбэгдэн баригдаһан байгаа.

● **Илангаяа хүдөө нютагуудта** электрофикаци эршэмтэйгээр хэгдэһэн байна. Тэрэнэй эсэстэ 8 ГЭС, Түнхэнэй аймагай «[illegible]партсъезд» колхозой ТЭС, Сэлэнгын аймагай «Иро» племхозой ТЭС гэхэ мэтэнүүд баригдаад хүдэлжэ захалһан байна.

● **Иволгын МТС-эй** дэргэдэ шэнэ машинно-тракторна мастерской баригдаад, хүдэлжэ захалба. Тэрэ мастерскойн байшан шулуугаар баригданхай. Тэндэ 2 токарна ба үрэмдэлгын гэхэ мэтын станогууд бии юм. Баһа, шэнэ түхеэрэлгэнүүд хэгдэхээр хүлеэгдэнэ.

● **Улан-Удэ** городто «Труд» гэжэ олзоборилгын артель шэнэ мастерской нээбэ. Тэндэ хубсаһа хунар һэльбэн заһаха ба сэбэрлэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Хоца НАМСАРАЕВ.

ДУХАРЯ

Базбай ахынгаа духаряае
Бар иш даа, баа ар хүбүүниинь,
Барач шавай хүлеэжэ
Баярлан дуулан һуунаади.

Алтан шарган наранһаа
Агаар да[illegible] на[illegible]аал,
Аба эжы хоёр[illegible]
Арюухан бэешни хүмүүжээл.

Дайгаа дарһан ерээлши,
Да игай баатар болоолши.
Да[illegible]ай газа[illegible] бу[illegible]алши,
Дархан соло асарлалши.

Мэтмэр харахан духаряагаа
Мэндэ гэжэ хүртэл,
Һайхан [illegible] һуналчнай
Һархаг дээжэ гэ[illegible] лэ.

Бурят хүнэй баяһаа,
Бул[illegible] дэлх[illegible] хэшэгһээ
Эхэ хүнэй эрдэмэ[illegible]
Эдэ[illegible] дээжэ болодог лэ.

Ү[illegible]дэр нэрын түүхэдэ,
Үр[illegible] байрай х[illegible]лэдэ
Дээрэ үргэн ёһодор
Дээжэ [illegible] гэдэг лэ.

Хоёр хушуун үрэшнай
Хол ор дүү[illegible]эн [illegible] лэ,
Т[illegible] бан хушуун ма[illegible] үүрнай
Та[illegible]адаа дүүрэн [illegible] лэ.

Һ[illegible] жар ат угтаха
Һа[illegible] хүтэл,
Һ[illegible] үбгэд хамгадаа
Һанаа хүлии зугаалаял.

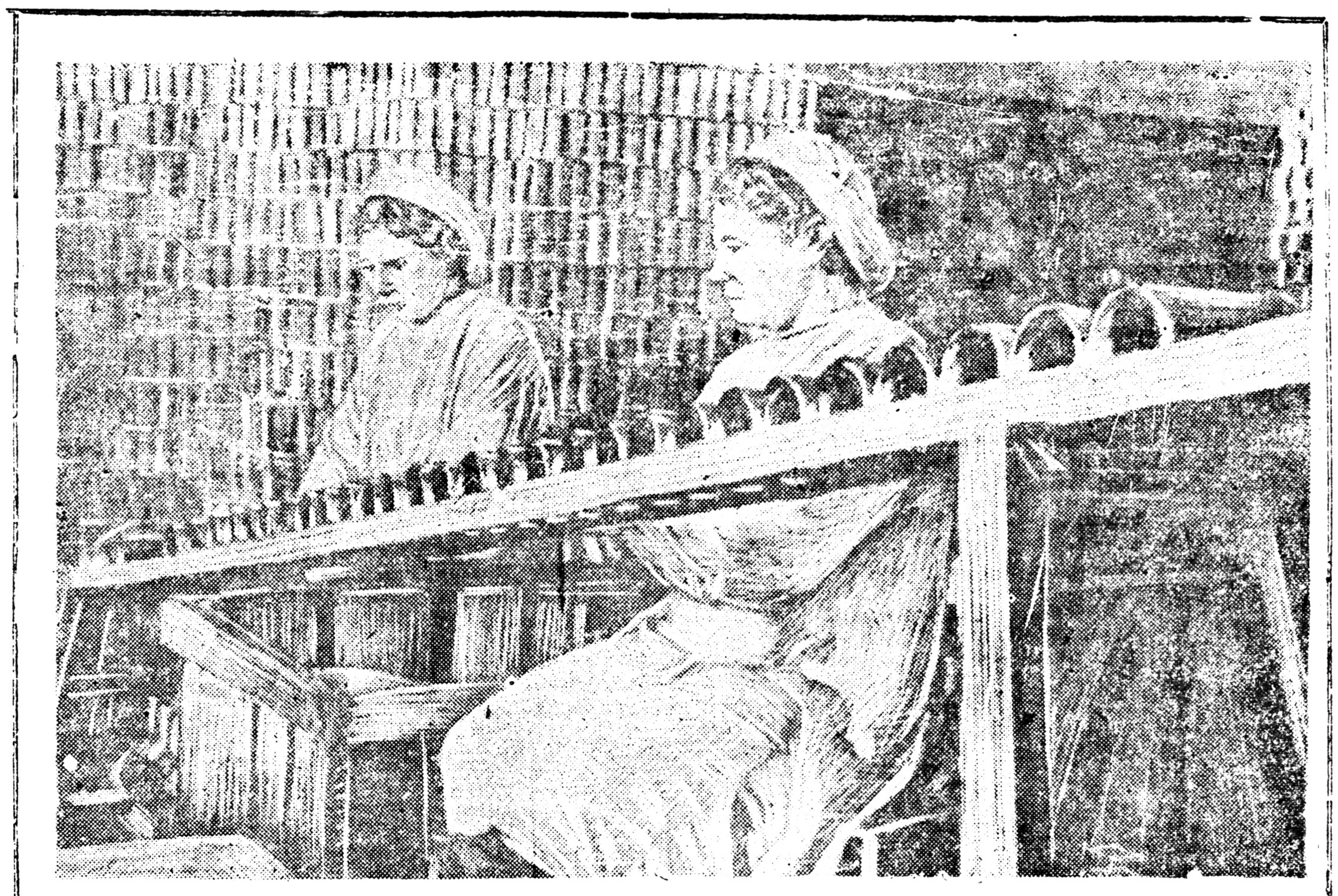

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын Мяханай комбинадай консервнэ цехын стахановецууд М. А. Климентьева, Д. Е. Ефремова гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарине 125 процент дүүргэдэг байна.

О. Зеккиин фото.

Нэгэтэ үбэлэй һүни

«Байгал сагаан далай, Бархан үндэр уула»—гэжэ манай Бурят-Монгол республика дотор хаа-яанагүй хэлсэдэг байна. Энэ түүхэ домогто ороһон, алдарта үндэр уулын хаяа бооридонь хабтайһан Баянгол гэжэ нютаг бии юм.

Баянгол нютаг гээшэ яһала уужам үргэн даа, тиин тэндэхи зонойнь һанал бодол ба зориг хэшээл гээшэнь тэрээнһээ бүри уужам тэнюун байнал!

Ажал хэрэг ехэтэй колхозниггто үбэлэй богонихон үдэр мянил агшам зуура үнгэрдэг бээ. Зүгөөр, үбэлэй ута һүниие үнгэргэхын тулада, хүн юу хэжэ бүтээжэ шадаха байнаб? Хэрбээ, фронт дээрэхи байдалые абажа хараха юм болоо һаа, нэгэ һүни соо дайсанай хэдэн дахин хэһэн контратакануудые сухарюулан сохижо болохо юм, мүн тэрээншэлэн Эхэ оронойнгоо нэрэ түрын түлөө үшөө нилээд ехэ ба туһатай юумэ бүтээжэ болохо байнал. Эгээ иимэ баатаршалга гаргаһан ябадал дайсанаа даража, дархан солоёо нэрлүүлхэ ябадалые манай агууехэ советскэ арад зондо хангаһан байна.

Галта ехэ дайн сэрэгэй газарта хэды тиимэ һүртэй ехэ юумэ бололог байгаашье һаань, энэ дулии номгон ба допихон шэрүүн Баргажанай гол нютагта юу хэжэ бүтээжэ бололтойб?

Яһала ехэ юумэ, яһала туһатай юумэ бүтээжэ болохол даа! Гансал зориг хүсэн хоёр хамагые илажа, хамагые шиидхэжэ шадаха байнабшуу.

Декабрь һарын наран яараһан хэбэртэйгээр аад, тиихэ зуураа огторгойдо сүрөө зуура харагдаһанайнгаа түлөө ашэһэн гэлмэһэн юм шэнги уланггүй орьёл торьёл үндэр хада хабсагайн саагуур хорголон шэнгэбэ. Тиигэжэ байтар буурал сагаан толгойтой Бархан үндэр уулын оройһоо үбэлэй үдэшын боро хараан губи худар мүльхиһөөр орожо ерээ.

Мүнөө хамаг бүхы юумэ гэрэлтэжэ огторгойн үндэртэ одо мүшэд яларжа мэлагар улаан һара болбол сэлмэг залуу шарайтай Баргажанай басаган шэнги миһэлзэжэ, мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Ильичын лампочканууд яларжа байхань аяар холоһоо эли тодоор харагдана.

Эдэ бүгэдые хараад үзэхэдэ энэ һүнии юуншье болонгүй, абяа анирггүй аг хулха үнгэрхөө байһан хэбэртэй.

Бархан үндэрһөө эхитэй Баргажан мүрэнэй һалхи жабар хүдэлдөөд, хада уулын оройгоор байһан хабтагай ехэ һүрэг хони ямаад шэнгеэр бэлшээжэ ябаһан үүлэнүүдые намнахатайнь сасуу,—эндэ тад ондоо байдалтай болобо.

Энэ хүй һалхин гол губяар тэнэжэ, харгы зам дээгүүр саһа хүр сомоод, хээрэ талаар бэлшээжэ ябаһан адуу малые саһа бордоһон соогуур төөрюулэн намнахая һанана.

Тиимэ нэгэ үбэлэй саһан шуурган болоһон һүни энэ Баянгол нютагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой адуушан Шабалай Хубитуев гэгшэ хээрэ адуугаа манажа ябаһан юм ха. Тэрэ хадаа колхозойнгоо хоёр зуун толгой адуун һүргые бэлшээхэ гэжэ гараһан аад, иимэ саһан шуургантай ушарба.

Шабалай Хубитуевай армиһаа табигдажа ерэхэдэнь колхозынь үбһэ тэжээл хомортой болоод байба. Тиихэдэнь энэ хоёр зуун толгой адуугаа бэлшээриүлэ ябуулжа, ондо оруулха гэһэн тон ехэ харюусалгатай ба хүнитэй ажалые бэе дээрээ даажа абаһан байгаа. Гэхэ зуураа Шабалай Хубитуевай зүүн гарайнь шарха хүсэд эдэгэдүй байгаа бэлэй. Дайсан харые дарахын түлөө дайнай газар дээрэ шархатажа, улаан шуһаа адхажа ябахадаа энэ хүн эрэлхэг хатуу зоригтой болоһон байха юм.

«Зориһондоо хүрэхэ зам дээрэ тороохо тогтохо бэрхэшээл гэжэ байха ёһогүй, тэрэниие бидэнэр дабажа гараха ёһотойбди. Фронтдо ябажа ерэһэнһээм хойшо би болбол урдань түбэгтэй бэрхэ шэнги һанагдаг хамаг бүхы юумэндэ тон онсогоор хандадаг болооб»,—гэжэ нүхэр Хубитуев хэлэнэ.

1942 ондо Сталинградай дэргэдэ тэсэшэгүй ехэ дайн байлдаан боложо тэнгэри газар хоёрой нэгэдэжэ байха үедэ энэ хүн мүн лэ тэндэ эрлиг хара дайсаниие даралсажа ябаа һэн. Тэндэ, Сталинградай хажууда, Эхэ оронойнгоо хүбүүд заяаниие шиидхэхэ айхабтар ехэ хэрэгтэ хабаадалсажа, мүнөө түрэһэн нютагтаа өөрынгөө колхоздо бусажа ерээд байхадаа үбһэ тэжээл хомортой байһан хэсүү бэрхэ сагта хоёр зуун толгой адуунай хуби заяаниие бэе дээрээ даажа абаба.

Мүнөө саһан шуурган болоходонь Хубитуев тэрэнтэй хам орожо тэмсэхэ ушартай болобо. Колхозойнгоо найдажа үгэһэн адуу малда ханамжатайгаар хандажа, өөрынгөө ажалда үнэн зоригоо табиһан хадаа энэ һүниин һалхи шуурган соогуур хээрын сагаан талада адуугаа манажа хонобо. Тиигээд нэгэшье толгой адуугаа алдаа гээгээгүй.

Үглөөгүүр үүр сайха [illegible] һалхи шуурган намдажа, нэгэ [illegible] тэниглэн болобо. Теэд Хубитуевай адуун һүргэтэнь халдаха гэжэ горьдоһон гурбан гуринха шонотой тэмсэхэ ушартай болобо. Эхэнүүдээ дахажа ябаһан эмниг бишихан унагадыень таһа татаха һанаатай хэдышье шононууд оролдобошье тэрэнь бүтөөгүй. Адууша Хубитуев удамаршаа хоёр азаргатайгаа хамта тэдэндэ добтолон орожо намнахаһаа гадна, харин мэргэн буушан Хубитуев үрөөһэн гар [illegible] хээрэһээ буудахадаа нэгэ шонынь унагааһан байба.

Иимэ уршагтай һалхи шуурган болоһон һүни адуугаа амгалан тайбан манажа хоноод ябахадань үглөөгүүр колхозойн түрүүлэгшэ нүхэр Буянта Цыренжанов уулзаһан байгаа. Колхозойнгоо даалгажа үгэһэн хэрэгтэ иимэ үнэн шударгуугаар хандажа ябаһан Шабалай Хубитуевай баатаршалгын түлөө баясхалан хүргэхэ халуун хурса үгэнүүдые олоогүй янзатай байба. Гансал баяраар түүрэжэ миһэлзэһэн арюун сэлмэг шарайеынь харахадаа:

—Иимэ үнэн шударгуу колхозниггуудтай байха гээшэ аза зол даа!—гэжэ һанажа болжо байна гэжэ сохом мэдэхээр байгаа һэн.

Дамри ХИЛТУХИН.

Баргажан—Баянгол.

Шэнэ жэлдэ шэнэ илалта туйлахань

1945 он—агуу ехэ илалтын жэл дүүрэбэ. Энэ жэлые ажалай амжалтануудаар үдэшэхэ гэһэн патриотическа хүдэлөөн манай эндэхи ажаүйлэдбэринин предприятинуудаар үргэдэһэн байгаа. Мүнөө СССР-эй Верховно Советэдэ һунгалтануудые хэхэ түүхэтэ үдэрые үшөө ехэ илалтануудые туйлажа угтаха зорилготойгоор социалистическа мүрысөөнэй долгин үдэр бүри үргэдэбэ.

Социалистическа мүрысөөнэй ашаар үйлэдбэриингөө программые гансахан дүүргэдэг бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэдэг предприятинууд республика соомнай нилээдгүй олошоронхой. Жэшээнь, Улан-Удын шэлэй завод (директорынь нүхэр Спиридонов, парторганизациинь секретарь нүхэр Дудкин, завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Куп) жэлэйнгээ түсэбые үшөө ноябриин 5-да дүүргээд, түсэбһөө гадуур олон мянган түхэригэй продукци гаргажа, Эхэ орондоо үгэжэ байна.

Ликёро-архиин заводой коллектив (директорынь нүхэр Орловский, парторганизациинь секретарь нүхэр Зеленовская) 11 һарынгаа түсэбые 150,6 процент дүүргээ. Галуутануурай шулуу нүүрһэнэй шахтёрнууд ноябрь һарынгаа программые 120,4 процент дүүргэхэһээ гадна, түсэбһөө гадуур 2.460 тонно шулуу нүүрһэ гүрэндөө үгэһэнэйнгөө түлөө ВЦСПС-эй ба СССР-эй шулуу нүүрһэнэй Наркомадай дамжуулгын Улаан туг ба 70.000 түхэриг мүнгэн шагналда хүртэһэн байгаа.

СССР-эй Верховно Советэдэ һунгалтануудые хэхэ үдэртэ бэлэдхэл хэхэ зуураа шэнэ-шэнэ амжалтануудые туйлажа, энэ үдэр хүртэр, мүн саашадаа дамжуулгынгаа Улаан тугые гарһаан алдахагүй гэһэн нэгэн зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байха юм.

Тэндэхи зарим участогууд ба шахтануудай коллективууд түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэжэ, рекордно показательнуудые харуулна. Жэшээнь, № 2 шахтын № 1 участок (начальнигынь нүхэр Шошин, механигынь нүхэр Хрулев) декабрь һарын түрүүшын 13 үдэртэ үйлэдбэриингөө программые 214 процент дүүргээ һэн.

Мүн Улан-Удын паровозо-бүтээлгын заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые үшөө декабриин 19-дэ валово продукци гаргаха талаар—101,8 процент, товарна продукци гаргаха талаар—102,4 процент дүүргэжэ шэнэ жэлые угтаха зуураа, саашадаа үдэр ба һара бүхэндэ, квартал бүхэндэ үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэжэ байха нэгэн хүсэлэнтэйгөөр социалистическа мүрысөөе дэлгэрүүлжэ байнад.

Шэнэ жэлэй ба һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ шулуу нүүрһэ элбэг дэлбэгээр малтажа абаха нэгэн зорилготойгоор эндэхи шахтёрнууд өөһэд хоорондоо социалистическа мүрысөөнэй долгиие үдэр ерэхэ тудам үргэдхэжэ байнад.

Гар. НИМБУЕВ.

СТАЛИНГРАДҺАА БЕРЛИН ХҮРТЭР

Алдарта Сталинградай түлөө болоһон агуу ехэ тулалдаан немецко-фашистска эзэмдэгшэдэй уг үндэһөөрөө һүнэхэ үдыень нээжэ үгөө һэн. Эндэ немецүүдэй шэлэгдэмэл, Баруун Европын газар дайда дээгүүр дүрбэн жэлһээ үлүүтэй саг соо зоргоороо ябажа, хүнгэн илалтаараа толгойгоо эрьеһэн 300 мянган солдат, офицер болон 22 генерал, тус группые командалагша фельдмаршал фон Паулюс түрүүтэй, манай баатар Улаан Армиин шэрэм шэнги хатуу абаргада хабшагдажа, хосорһон байгаа.

Хүн түрэлтэнэй түүхэ домогто үзэгдөөгүй энэ айхабтар ехэ тулалдаанда манай олонациональна Эхэ ороной алдарта хүбүүд басагад хабаадалсажа арюун нангин Эсэгэ оронойнгоо алдар соло, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байха ябадалые өөһэдынгөө героическа тэмсэлээр хангаһан бэлэй. Сталинградые, Москвае, Ленинградые болон бүхы советскэ Эхэ ороноо хамгаалагшадаар манай арад зон омгорхоно.

Энэ түүхэтэ тулалдаанда хабаадалсагшадай дунда бурят-монгол арадайшье хүбүүд басагад олон бии. Тэндэ хабаадалсаһан хэдэн олон тоото хүбүүдһээ лаб дээрэ гансахан нэгэдэхи статьягай старшина Палам Цыренович Сымпиловые нэрлэе! Манай алдарта хүбүүн Сталинградай түлөө болоһон хатуу шанга тулалдаанда 1942 оной август һараһаа эхилжэ хабаадалсаад, героическа Улаан Армитала хамта Бобруйск, Мозырь, Пинск городуудые, Польшын бүхы газар дайдые дамжан, Одер мүрэнэй баруун эрьедэ тулажа, тэндэһээ немецүүдэй эшээн. хараалта Германиин зүрхэн—Берлиндэ оролсожо, бүхы болбосоронгы хүн түрэлтэнэй хорото дайсан—немецко-фашистска эзэмдэгшэдые уг үндэһөөрынь бута нэрьелсэбэ. Мүнөө Палам Цыреновичын үбсүүн дээрэ дайшалхы Улаан Тугай орден ба гурбан медаль яларнал.

Агуу ехэ Сталинай нэрэмжэтэ городһоо Берлин хүртэр алдарта замые гараһан эрхим баатар хүбүүд басагадта шэнэ жэлэй салют-мэндэ хүргэе!

Г. БАДМАЕВ.

380 хониноо 480 хурьга абажа тэнжээгээб

Хонидые һубайруулхагүйн тулада саг соонь ороондо оруулха хэрэгтэй. Мүн эхэ хонидые онсо һайнаар харууһалжа, тобир тарган байлгаха гээшэ угаа ехэ удхашанартай юм. Юуб гэхэдэ, тарган байһан хонид шадал шэнээ һайнтай хурьгадые түрэдэг ба мүн саашадаа тэдэниие хүхүүлжэ тэжээхэдээ һүөөрөө садхаасатай байдаг.

1945 ондо 380 хони харууһалжа, тэдэнээ баранииинь түрүүлээд, хамта 480 хурьга абажа, бүриин бүтэнөөр тэнжээгээб. Үлүү гараһан 100 толгой хурьгадни эхирэй үрөөһэд ба хэнзэнүүд юм. Эдэ хурьгадые гарзагүйгөөр ондо оруулхын түлөө үдэр һүнигүй хони хурьгадай байраһаа холодоогүй һэм. Эхирлэһэн зарим хонид ба мүн түлгэнүүд хурьгадаа салхаадаггүй байгаа. Тиихэдэнь, һүтэй хонидто заядаха, һү угжаха, мэтээр хурьгадые садатарынь эдеэлүүлдэг һэм. Хурьгадай бэежэжэ горьтойхон болоходо һайхан ба зөөлэн үбһэ эдюулдэг, бүлеэн уһа уулгадагби. Хурьгадай байрые һаруулхан, шиигүй, үбэлдөө дулаахан байлгаха, саг үргэлжэ сэбэр агаар оруулжа байха, дэбисхэрынь хуурайлха заабарие мартадаггүйб.

1945 оной илалтын жэлдэ иимэ хурьгадые үлүү абажа тэнжээһэн хадаа Сталинска Дүрбэдэхи Табанжэлэй түрүүшын жэл—1946 ондо үшөө олон хонидые эхирлүүлхэ ба хэнзэлүүлхэ байһандаа батаар найданаб.

Д. ЦЫБЕНОВА,
Боогойн совхозой хонишон.

Иимэ ургаса хайшан гээд туйлагдааб?

Газарай хүрьһые агротехникын заабаряар элдүүрилжэ шадабал ямаршье гангасуур жэлдэ үндэр ургаса абгаха байһаниинь дүршэл дээрэһээ элирнэ.

Манай звено хабарай полевой хүдэлмэридэ бэлэдхэлые эртэ байхада дүүргээд, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые саг соонь эхилжэ, газарай хүрьһэнэй шииг нойтые баридаг юм. Мүн поли дээгүүр һайрам тоотоожо, газараа уһалдаг байнабди. 1945 ондо Брянь голдо хаалта хэжэ, бүхы талмайгаа тарилга хэхын урда тээ уһалаа һэмди.

Тарилгын участогга борнойлго, культиваци, лущени, дисковани гэхэ мэтын шухала хэмжээнүүд бүгэдэ бэелүүлэгдээ. Хахалхын урда тээ хэдэн гектар газарта паг шэбхэ, шубуунай аргал, үнэһэ тараагаа һэмди. Тарилгамнай ургажа байха үедөө хэдэн удаа борнойлогдоһон, уһалагдаһан байна. Тиихэдэ хониной шэбхэ, шубуунай аргал, үнэһөөр нэмэлтэ тэжээл үгтөө һэн.

Үрһэеэ хэдэн удаа арилгажа, кондиционно эрхим шанартай болгохо ба тарилгын нормо шангаар сахиха хэрэгтэ шухала анхаралаа табяабди. Тарилгын буртаг үбһэн саг үргэлжэ түүгдэдэг юм.

Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргөөд байхадаа, манай звеногой членүүд 1945 ондо гектар бүриин 108 пүүд шэнииисэ, 90 пүүд овёс, рекордно участогһаа гектарай 275 пүүд шэнииисэ, 10 гектарһаа гектар бүриин 180 пүүд ургаса хуряаһан байна.

Бидэнэр 1946 ондо ороохото культуранууда үшөө үндэр ургаса хуряахын түлөө тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эхилһээр үнинэйбди. Энэ жэлдэ газараа улам һайнаар уһалан үтэгжүүлхэ, элдүүрилхын түлөө бүхы хабаяа гаргаха байһанаа звеногойнгоо бүхы членүүдэй зүгһөө арюун тангаригаа үгэнэб.

С. КИСЕЛЕВ, Заиграйн аймагэй Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звенье даагша.

НОРМОЁО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭБ

Агуу ехэ илалтын жэлые ажал хүдэлмэри дэрээ амжалтануудые туйлажа үдэшэхэ, амгалан тайбан хүгжэлтын жэлдэ — Дүрбэдэхи Сталинска табанжэл бэелүүлхэ жэлдэ мүн лэ үндэр бүтээлнүүдые туйлажа, Эхэ оронойнгоо сэрэгэй ба экономическа хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхэ зорилготойгоор миниин хүтэлбэрилдэг паровозо-бүтээлгын заводой шэрэм шуухалгын цехын формовщигууд мүрысөөндэ ороһон бэлэй.

Тиин, миниин бригадынхид абаһан уялгаа нэрэтэйгээр дүүргэнэ. Октябрь һара соо үйлэдбэриингөө программые 330 процент дүүргээ һэмди, ноябрь һарада—301 процент.

Декабрь һарынгаа программые 350 процент дүүргэхэһээ гадна, «СО» гэжэ паровоздо хэрэгтэй болохо цилиндр бүтээн гаргаха уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнабди.

Ф. МОЖАЕВ, ордэнто бригадир.

Манай колхозно театрын амжалта

Манай Республиканска колхозно театр болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үе соо өөрынгөө республикын ба мүн Иркутска областиин колхозниггуудта концерт ба зүжэг наада харуулхын талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байна.

Агуу ехэ Илалта туйлагдаһан 1945 он соо өөрынгөө республикын 10 аймагай ба мүн Иркутска областиин табан колхозуудаар ябажа, 29 мянган колхозниггуудта 169 концерт ба зүжэг наада харуулһан байнабди.

Республикын колхозниггуудта уран һайханай наадануудые харуулха тушаа амжалтатай һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө 1943 ондо манай театрын артистнууд Ц. Д. Балданов, Д. Ш. Дагбаева, Ц. Д. Дармаев, Б. Н. Вампилов ба бусад искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй Союзай ЦК-гэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна. Гадна, 1945 ондо манай театрын 10 артистнууд, тэдэнэй дунда Ц. Д. Балданов, Д. Ш. Дагбаева, Б. Н. Вампилов гэгшэд БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха юм. Б. Н. Вампилов ба Д. Ш. Дагбаева гэгшэдтэ театральна искусствын талаар амжалтануудые туйлаһанай түлөө «БМАССР-эй габьяата артистын» нэрэзэргэ олгогдоһон байна. Хабарай тарилга болон ургаса хуряалгын үедэ республикын колхозуудта уран һайханай наадануудые харуулха тушаа амжалтатай һайн хүдэлмэри хэһэнэй түлөө манай театр БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. Мүн лэ һайнаар ажаллаһанай түлөө манай 20 артистнууд «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хэһэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаһан ба театрын бүхы коллектив Москва город творческо командировкодо ошобо.

Г. АРХИНЧЕЕВ,
БМАССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи искусствын хэрэгүүдэй управлениин начальник.

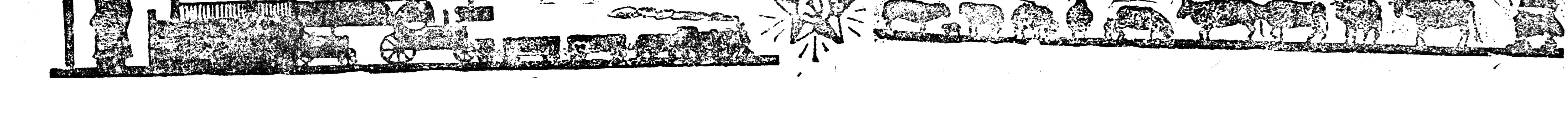

...ОЛХОЗНАЙ 1946 ОНДО ИИМЭ БОЛОХО

...анай колхозой членүүд культурна ...босон центртэй болохын түлөө булта ...оролдодог юм. Тиин, өөрын театр, ...б, радиостанци, электростанци мэтын ...льтурна барилгануудые түхеэрһэн бай... Мүнөө айл бүхэн радиотой, колхозой ...влени, клуб, мүн зарим колхознигууд ...ктрын гэрэлтэй болоһон байха юм.

1946 ондо манай колхоздо правлениин ...э гэр баригдаха байна. Тэрээн соо тү...лэгшын, түрүүлэгшын орлогшын, ...оводой, мүн партийна, комсомольско ...ганизацинуудай секретарьнуудай каби...үүд түхеэрэгдэхэ юм.

...үн гидроэлектростанциин барилга ...рэжэ, 1946 оной зун ашаглалтада орохо байна. Тиихэдэнь, колхознигуудай бүхы гэр, малажалай фермэ, гүүртэ, бригаданууд электрын гэрэлтэй болохо юм. Электрын хүсөөр үнеэ һааха, хонин хайшалха аргатай болохобди. Мүн энээнэй хүсөөр тээрмэ хүдэлмэрилхэ, модон хюрөөдэгдэхэ юм. Гадна, хүршэ колхозуудаа электрын галаар хангажа шадаха байнабди.

Тэрэшэлэн энэ жэлдэ колхознигуудай гэр байра болон бусад культурна хэрэгсэлнүүд түхеэрэгдэхээр хараалагдана.

Д. ОЧИРОВ, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Сабшалангай үндэр ургасын түлөө манай тэмсэл

...урят-Монголые олон ба ашаг шэмэ...эй малажалтай республика болгохо ...ала зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ үбһэ...ээл гол үүргэ эзэлхэ байна. Тиимэһээ ...публикын луговодуудай харюусалга ...а ехэ болоно.

...анай колхоздо 3 луговодческо звено ...юм. Тэрэ звенонуудай хамтадаа ...0 гаран гектар сабшалангай газар ...гжүүлжэ, үндэр ургаса абаха түсэбтэй ...на. Тиин, үбэлэй үеын агротехничес... хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ ...энхэйбди.

...абшалан дээгүүр тошо халяаха, наг ...хэ шэрэхэ, саһа тогтоохо болон нюта... элдэб утэгжүүлгын зүйлнүүдые су...лха хүдэлмэриие звено бүхэн эхил...р үнинэй.

...инии даажа байһан звено 200 гаран ...ар сабшалангай газар тушаажа абан... юм. Намарһаа хойшо хүдэлмэрее эхилжэ, 2 гектарай шугы бургааһа сэбэрлэһэн, 1,5 километр газарта канава заһабарилһан, сабшалан хоройлхын тулада 2.000 һургааг, 1.000 паар һадхаг отолһон байнабди. 20 гектарта саһан тогтоогдоһон, поли дээрэ горьтойхон тоогой мүльһэн шэрэгдэһэн, 500 тэргэ наг шэбхэ зөөгдэһэн, 10 центнер шубуунай аргал, 5 центнер үнэһэн суглуулагдаһан байна. Мүн 8 гектар газарта үтэг шэбхэ тараагдаһан байха юм.

1946 ондо бидэнэр зарим участогуудые хоёр, гурба дахин уһалха, мүн хоёр дахин сабшаха байнабди. Тиин, хоёр дахин сабшаха участогһаа га бүриин 100—120 центнер, юрэнхы сабшалангһаа га бүриин 20—25 центнер ургаса хуряаха уялга абанхайбди.

В. ГЕРАСИМОВ, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Нэгэшье тугал үхүүлхэгүйб

...луу малые харууһалха эгээн харюу...гатай үе—үбэлжэлгэ ба түл абалга ...оно. Үбэлэй хүйтэндэ түрэхэ ба ...оһэн нарай үнеэдые садхалан ...ээл, урин дулаан байра байдалаар ...гаха ябадал имагта шухала байна. ...бээ түрхэ үнеэдые муугаар харуу...жа тураабал шадал шэнээгүй борхи ...гаргахаһаа гадна, тугалнуудаа ...өөрөө садхаадаггүй. Тиихэлээр нарай ...галнуудай тураха ба гарзалха аюул ...ёолдодог юм.

1945 ондо минии харууһалдаг 13 ...эл бултадаа түрөө. Мүнөө тугалнуу...нь барандаа элүүр энхээр тэнжэбэ. ...жэлдэ 15 үнеэ түрүүлхэ байнаб. ...абалгада бараг һайн бэлэдхэл хэн...бди. Үнеэднай дулаан хашаа соо ту...ег. Түрэхэ үнеэдые үдэр һүнигүй эрьежэ нюдэн дээрээ түрүүлхэ хэрэгтэй. Тингээгүй һаа үнеэд түрэжэ ядаха ба тугалнуудынь гараһаар амилжа шадахагүй байхань магад юм.

Үнеэдэй түрһөөр 7—8 хоног үнгэртэр тугалнуудыень эхынь уурагаар садхаадагбди. Тугалнуудта бүлеэн уһа ба һайхан үбһэ эдюулхэ хэрэгтэй. Мүн байрыень дулаан ба хуурай, арюун сэбэр байлгаха шухала.

Нарай тугалнуудые харууһалха, эдеэлүүлхэ зоотехническэ заабаринуудые паринаар сахижа, 1946 ондо нэгэшье түл үхүүлхэгүйб. Тиихын тулада эртэнһээ хойшо тэмсэжэ байнхай хүм.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА, Хоринн аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

МИНИИ УЯЛГА

...анай заводой эрэгтэй эмэгтэй хүдэл...ришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэ...эгшэд болон албахаагшад болбол ...СР-эй Верховно Соведэй һунгуули...хэ үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн со...иалистическэ мүрысөөндэ ороходоо, жэ...йнгээ үйлэдбэриин программые болзор...онь урид, эрхим шанартайгаар дүүр...хэ гэһэн тон харюусалгатай уялгануу...ые абаһан байгаа.

Энэ уялгануудаа дүүргэхын тулада ...үхы хүдэлмэришэд шэн зоригтойгоор ...ажаллана. Тэдэнэртэй хамта бэе дээрээ ...жа абаһан уялгаяа гансахан дүүргэхэ бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө бишье хүсэ шадалаа гарган хүдэлмэрилжэ байнаб.

Мүнөө манай заводой коллективэйхид жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые дүүргээд, түсэбһөө гадуур 25.000 түхэригэй продукци гаргаха гэжэ хатуу шанга тэмсэл хэжэ байна. Энэ харюусалгатай уялга дүүргэлсэхын тулада үдэр бүри нормоё 400 процентһээ доошо бэшэ дүүргэхэ уялга бэе дээрээ абажа, шэнэ жэлые угтанаб.

П. БЕЛОУСОВ, «Металлоширпотреб» заводой стахановец.

Еи иимэнүүд зураг зурахаб

Агуухэ Илалта туйлагдаһан 1945 он ...оо би болбол фронт ба тылэй герой...удай портредүүд ба пейзаж зураха ...адалда ехэхэнээр хүдэлмэрилһэн бай...б.

Советскэ Союзай Геройнууд нүхэд ...С. Иванов, Н. С. Афанасьев, Социа...стическэ Ажалай Герой Г. ... Кова...нко, үнэн сэхэ революционер, больше...к Цыремпил Ранжуров ба бусадай ...ртредүүд минии зураһан портредүүдэй ...одо орохо байна.

Эдэ минии зураһан портредүүдһээ ...дна манай республикын гайхамшагта ...зар дайдые харуулһан пейзажууд бии ...йна, гэбэл «Саянай оройн түрүүшын ...һан» ба «Түнхэн нютагай үүрэй толон» ...эжэ нэрэтэй пейзажууд зурагдаһан байха ...м. Энэ зурагууд хэдэе Москвада гурэ...эй Третьяковско галлерейн зал соо нээг...хээ байһан уран һайханай бүхэсоюзна ...ыставкэдэ табигдаха болоо юм.

Энэ 1946 он тон гайхамшагтай жэл ...боно гэбэл: минии творчествын ажал ...буулга эхилһээр 20 жэлэй ой гүйсэ...нэдэ зорюулагдаһан өөрымни тоо...то урин һайханай выставкэдэ бэлэдхэл хэхэ байнаб. Энэ выставкэ болбол Октябрьска революциин 29 жэл гүйсэһэнэй ойгоор дашарамдуулан эмхидхэгдэхэ юм. Май һара соо болохоо байһан Улан-Удэ—Чита хоёрой хоорондын нүүдэл выставкэдэ хабаадалсаха ёһотойб.

1946 он соо ажаллаха минии творчествын түсэб дотор доро дурсагдаһан темэнүүд ороһон байна гэбэл, Советскэ Союзай Герой гвардиин генерал-майор И. В. Балдыновай портрет ба «һолонго таталга», «Байгал далай шуурганай һүүлээр» гэжэ пейзажууд болон мүн «Улаан Оронго» колхоз тухай ехэхэн зураг зураха ябадал багтажа ороно.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын болтор генерал-майор Балдыновай портрет зуража дүүргэхэб. Тэрээнһээ гадна Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үе соо Бурят-Монголой уран зураашадай ямар хүдэлмэри хэһэн бүтээһэн тухай һунгагшадай дунда яриддаа хөөрэлдөө хэхэ байнаб.

Р. МЭРДЫГЕЕВ, БМАССР-эй искусствын габьяата ажалябуулгаша.

Ивановска областиин Южскэ районой «Соревнователь» гэжэ хүдөө-ажалай артелиин колхознигууд һаяхан өөһэдынгөө зөөреэр тон ехэхэн шэнэ клуб барюулба. Клуб дотор һунгуули тухай тайлбари үгэхэ стол эмхидхэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сельповско һунгуулич участково комиссиин член С. В. Ашмарина (зүүн гарһаа) һунгагшад—колхозница В. В. Зининада ба гахайн фермые даагша Е. Г. Кашинда тайлбари үгэжэ байна.

Ф. Карышевай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Һунгуулиие эрхимээр угтаха

Хүн түрэлхитэнэй хорото дайсад—немецко-фашистскэ эзэмдэгшэд ба японско империалистнуудта эсэргүү хэгдэһэн дайн сэрэгтэ советскэ арад зоной туйлаһан агуухэ илалтануудай дашарамда хүгжэһэн манай советскэ арадай политическэ эдибхиин ургажа байһан оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтанууд болохоёо байна. Энэ илалта хадаа Ленин—Сталинай партиин ударидалга доро туйлагдажа, тэрэнэй алдар нэрэнь дайн сэрэгэй үедэ айхабтар ехээр ургаба.

Партийна организацинуудай зорилгонь юундэ байнаб гэхэдэ, эмхидхэлэй ба нийтэ-политическэ хүдэлмэриие шадамараар хэхэ, большевистскэ партиин арад нийтэдэ хүндэтэй, тэрээндэ этигэн найдадаг болоһон ябадалые улам саашань бүхэжүүлхэ, манай ороной бүхы гражданинуудые һунгуулида эдибхитэйгээр хабаадуулха ябадалые хангажа, СССР-эй Верховно Соведтэ Ленин—Сталинай хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдые депутадуудаар дэбжүүлэн һунгалгада байна.

Һунгуулида бэлэдхэхэ үедэ партийна организацинуудай үмэнэ айхабтар харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Түбхын түрүүндэ бүхы арад зоной дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр эрхилхэ хэрэгтэй. ВКП(б)-гэй Заводской райком болбол һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан ажаүйлэдбэриин предприятинуудай коллективүүдээр, тэрэшэлэн һунгуулиин участогуудаар арад зоной дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ба эрхим һайн шанартайгаар эрхилхэ тушаа зорилгонуудые партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай үмэнэ табиһан байгаа.

Агитационно хүдэлмэриие эмхидхэхын тулада бүхы партийна организацинуудта һунгуулиин участогууд таһалагдажа үгтэһэнэй һүүлээр партийна суглаанууд болложо, тэрээн дээрэ һунгуулиин участогуудаар ойлгууламжын хүдэлмэриин ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Манай районой арад зоной дунда 600 гаран агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри хэжэ ябана.

Нүхэр Прокопьев директортэй заводой парторганизациин пропагандистнууд ба агитаторнууд болбол һунгагшадай дунда СССР-эй Конституци тухай, һунгуулиин Дүрим тухай, советскэ демократи ба буржуазна демократиһаа тэрэнэй илгаатай байһан тухай, советскэ гражданинуудай эрхэ ба уялганууд тухай, советскэ гүрэнэй хүсэн шадалай орьёлой үндэһэ һуури тухай, советскэ арадые агуухэ илалтануудта зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ Ленин—Сталинай парти тухай лекци болон элидхэлнүүдые улаа дараа үнгэргэнэ. Тус заводой партком болбол лекци ба элидхэлнүүдые үнгэргэхын тулада заводойнгоо партийна ба ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн лекторскэ группа эмхидхэбэ. Агитаторнуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор семинар үнгэргэгдэнэ. Парткабинедэй дэргэдэ ном дэбтэрэй выставкэ бии болгогдожо, ендэ агитатор бүхэн дуратай асуудалаараа консультаци абаха аргатай болоо. Нүхэр Шаданов, Живоглод болон бусад эрхим агитаторнуудта тоологдоно. Эдэнэр хадаа агитаторнуудтай политическэ темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, мүн һунгагшадай практическа асуудалаа шиидхэхэдэнь туһаламжа үзүүлдэг юм. Ямар асуудалаар хайша, хэндэ хандаха ябадалыень тэдэнэртэ заажа үгэдэг болоо.

Манай зарим агитаторнууд болбол һунгагшадай зүгһөө ороһон мэдүүлгэдэ тэрэдэры анхаралаа табина. Жэшээнь, нүхэр Прокопьев директортэй заводой хүдэлмэришэдэй нэгэ гэр байрада водопровод ба электричество хүдэлмэрилнэгүй гэжэ тэндэхид агитаторнуудта мэдүүлһэн байгаа. Тиин, агитаторнууд болбол зохихо организациие дамжуулан, энэ асуудалые түргэнөөр шиидхэһэнэйнь ашаар, мүнөө тэрэ гэр соо ажаһуудаг хүнүүд уһатай ба гэрэлтэй болоһон байна. Мүн агитаторнуудай үүсхэлээр хүнгэн сагаан түмэрөөр хэгдэһэн 1.500 хэһэг элдэб зүйлэй амһартанууд заводто бүтээгдэжэ, тэндэхи ажалшадта худалдагдаба. Тэрээнһээ гадна, ехээр хэрэглэһэн ажалшадта 10 паар катанка үгтэһэн байгаа.

Паровозо-бүтээлгын заводой булад шудхалгын цехын парторганизациин агитаторнууд болбол № 36 һунгуулиин участогта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие эдибхитэйгээр ябуулна. Агитаторнууд нүхэд Афонина, Беляев, Фролов ба Горбунов гэгшэд һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриие һайнаар табижа, магтаалтай агитаторнууд болонхой. Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг болбол агитаторнуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор «һунгагшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые хайшан гэжэ үнгэргэхэб», «Уласхоорондын оршон-байдал тухай», «Сталинска Конституци тухай» гэһэн темэтэй лекцинүүдые эмхидхэбэ. Һунгуулиин участогууд бүхэнэй дэргэдэ агитпунктнууд нээгдэжэ, тэрэниие агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри хэхэ штаб болгохо зорилго табигдаа. № 46 һунгуулиин участогай дэргэдэхи агитпунктые даагша нүхэр Пиневик гэгшэ өөрынгөө хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар табижа шадаа. Эндэхи агитаторнууд участок дээрээ гарахынгаа урда тээ агитпунктдаа орожо, хэрэгтэй болохо номуудые уншахаһаа гадна, недели бүхэндэ агитпунктдаа нэгэ дахин сугларжа зүблөө хээд, хүдэлмэриингөө дүнгые гаргадаг юм.

Манай район соо 19 һунгуулиин участок бии болгогдоод, гоё һайханаар шэмэглэбэ. № 36 һунгуулиин участок илангаяа гоё һайханаар түхеэрэгдээ. Эндэ нүхэр Сталинай, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой членүүдэй, Советскэ Союзай Маршалнуудай портредүүд олоор табигдаа. Мүн «1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медальнууд ехэ хэмжээтэйгээр зурагдажа, табигдахаһаа гадна, лозунгнууд, һунгуулиин үдэр тухай гоё панно табигдаһан байха юм. Һунгуулиин комиссиин ба агитпунктын байжа хүдэлмэрилхэ таһагууд соо зөөлэн диван, ковёрнууд табигдаа, мүн телефонтой болгогдоо.

Һаяхан һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр ба секретарьнуудай зүблөөн үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Богомолов болбол һунгуулиин Дүримэй ёһоор, тэдэнэртэ үгтэһэн эрхэ ба уялгануудые ойлгуулжа үгэхэһөө гадна, тэдэнэрэй харьяата һунгуулиин участогуудта оруулагдаһан үйлсэ, квартал болон гэр байрануудые һайнаар заажа үгөө. Мүн һунгагшадай список зүбөөр зохёохо тушаа, энэ талаар. Соведүүдэй хүдэлмэриие шалгаха тухай дэлгэрэнгы заабари үгэбэ.

Манай районой залуу һунгагшадай суглаан 1.200 хүнэй хабаадалгатайгаар боложо, Сталинска Конституци тухай элидхэл хэгдэбэ. Залуу һунгагшадые һунгуулиин системэтэй гүнзэгыгөөр танилсуулха зорилготойгоор социалистическэ культурын Байшангай дэргэдэ, агитпунктнуудта саг үргэлжэ консультаци хэгдэнэ. Залуу һунгагшадай суглаанда хабаадалсаһан стахановецууд нүхэд Джампы, Агафонов, Каминский, Сметанина болон бусад залуушуулай ажабайдал тухай анхаралаа табиһанайнь түлөө парти ба правительствода, нүхэр Сталинда баясхалан хүргэһэн дүлэтэ үгэнүүдые хэлэбэ. Эдэнэр хадаа саашадаа үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэбди гэжэ уялганууды абабад.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулиин үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа, район сооохи предприятинуудай коллективүүдээр социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээд, жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид гансахан дүүргэһэн бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэһэн коллективүүд олошоржо байна.

Жэшээлхэдэ, паровозо-бүтээлгын заводой зэд шудхалгын цехын коллектив жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые үшөө декабриин 1-дэ 105 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур 150 тонно зэд шудхаха гэһэн харюусалгатай уялга бэе дээрээ даажа абаха зуураа шэн зоригтойгоор ажаллаһан байха юм. № 2 талханай заводой коллектив жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые үшөө октябриин 1-дэ дүүргэбэ. «Металлоширпотреб» заводой эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ түсэбые декабриин 20-до дүүргэхэһээ гадна, үлэһэн 10 үдэрэй туршада январь һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаһан байха юм. Ингэжэ шэн зоригтойгоор ажаллажа байһан коллективүүд, тэрэшэлэн түрүү хүнүүд—стахановецууд манай районой ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар яһала олон бии.

Иимэ болохолоороо, Заводской районой эрэгтэй эмэгтэй ажалшад болбол СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ түүхэтэ үдэрые ажал хүдэлмэри дээрээ амжалтануудые туйлажа угтахань лабтай.

С. Н. ТЕЛЕШКОВ, ВКП(б)-гэй Улан-Удэ городой Заводской райкомой секретарь.

1946 ОН

Ямар баригданууд хэгдэхэ байнаб

Дайсанаа даража, дархан солоёо нэрлүүлһэн агуухэ советскэ арад зон, тэдэнэй дунда манай Бурят-Монгол республикын ажалшад болбол Шэнэ 1946 ондо Сталинска Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ ороод байхадаа, ниилээд ехэ барилга хэхэ байна. Тэрээн тухай зарим хэды тоо мэдээнүүдые хараад үзэбэл иимэ:

● **Улан-Удэ** городто Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй ордентэ хүгжэмтэ-драмын театрын байшан баригдажа эхилхэнь. Тэрэ хадаа 800 хүнэй һууритай байха юм.

● **Курумканай, Бичурын, Нударын** аймагуудай центрнүүдтэ соцкультурын шэнэ байшангууд бии болохо байна.

● **Түнхэнэй «Аршан»** ба Баргажанай «Горячинск» курортнууд дээрэ нэмэлтэ барилгын хүдэлмэринүүд хэгдэжэ, болбосон түхэлтэй болгогдохо юм.

● **Ивэлгын, Хэжэнгын, Ахын** аймагуудта больницанууд баригдаха болоно.

● **Улан-Удэ** городто хүүгэдэй байшан баригдажа дүүргэгдэхэ.

Мүн эндэ 52 байратай, баһа 8 байратай 4 гэр гэхэ мэтэнүүд баригдажа хүн зоной байра байдал улам һайжарха болоно. Мүн тэрэшэлэн хубсаһа угааха мастерской, водопровод, фекальна канализаци гэхэ мэтын барилга хэгдэхэ байна. Баһа, 100 үхибүүнэй байха хүүгэдэй сад баригдажа дүүрэхэ юм.

● **Петропавловкын (Зэдэ), Ивэлгын, Турунтаевска (Прибайкалье)** һургуулинуудай барилгын хүдэлмэри дүүргэгдэхэ.

● **Заиграйн аймагта хүүгэдэй байшан** шэнээр баригдаха.

● **Селендумын моторо-ремонтно заводой** барилга энэ жэлдэ хүсэд дүүргэгдэжэ, хүдэлмэридөө орохо байна. Тиигээд байбал манай республикын МТС-үүд ремонтно базатай болохо юм.

● **Улан-Удэ** городто ажахын тоосоото МТМ баригдахань.

● **Кяхта** городто гутал оёхо фабрика шэнээр баригдажа дүүрэхэ болоно.

● **Мүнөө жэлдэ Улан-Удэ** городто хэгдэжэ эхилһэн уһанай үерһөө хамгаалха даамбын барилга улам саашаа үргэлжэлүүлэгдэжэ, энэ арад зоной үргэнөөр хабаадалсажа байһан барилгын хүдэлмэри бүри хурдан темптэйгээр ябуулагдахаар хараалагдана.

● **«Металлоширпотреб»**, һэеы дараха фабрика, Сухын арһанай завод, мебельнэ фабрика гэхэ мэтын предприятинууд дээрэ шэнээр һэльбэн заһаха хүдэлмэри нилээд ехээр хэгдэхэ юм.

Цэдэн ДАМБИЕВ

Дуулаха дурам хүрэнэл!

Дахяад юундэ
Дуулаха дурам хүрэнэб,
Шэнэлээд юундэ
Шүлэгэйм дээжэ билтарнаб?!

Дүрбэн жэл соо
Дуугаа мартаадшье ябаагүйб,
Дүлэн соогуур
Бүүгаа бараад ябаа һэм.
Бусадай газарта
Бурят түрэлөөшье мартаагүйб,
Буурал номин
Агаар соогуур ниидээ һэм.

* * *

Дахяад юундэ
Дуулаха дурам хүрэнэб,
Шэнэлээд юундэ
Шүлэгэйм дээжэ билтарнаб?!

Дайсан харатаниие
Дараад булаад байхадам
Далатай үбгэн
Хүби юрөөлым магтаа һэн.
Хоротон фашистые
Халуун гараараа бажуухадам
Хоритой басаган
Хүрим дээрээ уряа һэн.

* * *

Дахяад юундэ
Дуулаха дурам хүрэнэб,
Шэнэлээд юундэ
Шүлэгэйм дээжэ билтарнаб?!

Дуулаашье хадаа,
Дуутай шангаар дуулахал би,
Үгышье хадаа
Үүлэн соогуураа ниидэхэл би.
Поэт гууряһаа
Пилодон литуравалда һэлгээ һэм,
Лимбэ хуураа
Лёгчигой аялгада табяа һэм.

Дахяад юундэ
Дуулаха дурам хүрэнэб,
Шэнэлээд юундэ
Шүлэгэйм дээжэ билтарнаб?!

ВКП(б)-гэй ОБКОМДО

Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-тэ трактор заһабарилгын шанарай хангалтагүй байһан тухай

Бага-Куналейн МТС-эй трактор заһабарилгын шанарые шалгажа үзэд байхада, МТС-эй директор нүхэр Васильев ба партийна эхин организациин секретарь нүхэр Казанцев гэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ, тракторнуудай заһабарилгын муу шанартайгаар үнгэргэгдэжэ байһаниинь элирбэ.

Заһабарилгаһаа гаргагдаһан тракторнуудтань нимэ дутуунууд элирүүлэгдээ гэбэл: клапанна механизм заһагдаагүй, хэрэггүй вкладышнуудые шатунай подшипнигуудта табиһан, шатунай боолтонуудые таһархай гүр бапуудаар хэһэн, эдэ тракторнуудынь крепежно материал, бензинэй бак, топлепровод, агаар сэбэрлэхэ подпонуудые болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй байха юм.

ВКП(б)-гэй Бичурын айком трактор заһабарилгада хамааралгүй ба заһабарилгын шанарые үдэр бүри шалгаха ябадал хангаагүй байна.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол тракторые заһабарилгада хангалтагүйгөөр хандаһан Бага-Куналейн МТС-эй директор нүхэр Васильев ба партийна организациин секретарь нүхэр Казанцев гэгшэдтэ дурадхал заапан ба голодоһо гаргаха баримта саашадаа үзүүлээ һаа, шанга зэмэдэ хабаадуулагдаха байһан тухайнь гэдэнэртэ һануулаад, тус тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн дутуунуудые дары усадхаха эрилтэ хэбэ.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол трактор заһабарилгын ябасые хүсэд хүтэлбэрилээгүй байһан ВКП(б)-гэй Бичурын айкомые анхаржа, заһабарилгын шанарай ба трактор болон хүдөө ажалай машинануудай заһабарилгын һарын түсэбүүдэй дүүргэлтын хойноһоо саг үргэлжэ шалгажа байхыень уялгалба.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН

ХОЛТАСОНОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ АМЖАЛТА

Зэдэкомбинатай Холтасон гэжэ рудниктай нэгэдэхи участогай крепильщигууд Чепунов ба Прохоров гэгшэд халаанайнгаа даалгабарине үдэр бүхэндэ 150 процент дүүргэжэ, шэнэ жэлые ажалай үндэр амжалтануудаар угтажа байна. Мүн хоёрдохи участогай крепильщик Бальчиков үдэр бүхэндэ 140 процент даалгабаряа дүүргэдэг юм. Бурильщик Киселев декабрь һарынгаа 20 хоногой даалгабарине 137 процент дүүргэбэ.

ФИНАНСОВА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ МҮРЫСӨӨН

Курумканай аймагай Финансова таһагай хүдэлмэрилэгшэд (даагшань нүхэр Шаманов) налог суглуулха кампаниие һайнаар ябуулжа, дүрбэдэхи кварталайнтаа даалгабарита түсэб 111 процент дүүргэжэ, республика дотороо түрүү һуури эзэлбэ. Мүн Баргажанай аймагай финансова таһаг (даагшань нүхэр Иванов) ба Улан-Удэ городой финансова таһаг (даагшань нүхэр Бестужев) тэрэшэлэн һайнаар хүдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ даалгабарита хүдэлмэриие хүсэд дүүргэбэ.

«БУРЯТ-МОНГОЛ КОМСОМОЛЕЦ» ГЭЖЭ КОРАБЕЛЬ БАРИГДАХАНЬ

Улан-Удэ городой Городской районой комсомолецууд Амурска флотилиида «Бурят-Монголой комсомолец» гэжэ корабль барюулхаар өөһэд хоорондоо мүнгэ суглуулжа захалаа.

Энэ шухала хүдэлмэриие «Байкалрыбтрестын» дэргэдэхи организациин (секретаринь нүхэр Тежэбрев) ба Совнаркомой автобазын (секретаринь нүхэр Золоторева) комсомолецууд үргэнөөр дэмжэн абаад эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлжэ байна.

АН ҮСХЭБЭРИЛХЭ ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ОЛЗО

Ан үсхэбэрилхэ фермэнүүд гүрэндөө һайн шанартай арһадые тушаажа, колхозуудта олзо оруулжа захалаа.

Иволгын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой халтар хара үнэгэ үсхэбэрилдэг фермэ аймагай «Заготживсырьёгой» конторондо 12.026 түхэригтэ ялагаһама һайхан арһадые тушаажа, тэрэ мүнгэндөө 240 килограмм гурил, 360 килограмм круп, 18 килограмм мылэ, 120 метр бүд, 2.405 түхэригтэ өөгдэмол эд 6 зүйлэй хубсаһа ба бусад юумэнүүдые абаһан байна.

Мүн тэрэ аймагай «1-ое Мая» гэжэ колхозой фермэ халтар хара үнэгэдэй 14 арһа тушаажа, 13.014 түхэригтэ элдэбын эд ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаба.

ТҮСЭБӨӨ 407 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭБЭ

Хэжэнгын аймагай ангуушан бүхэн нүхэд Иосиф Вахрушев ба Матвей Казазаев хоёртой амжалтаараа сасуусаха гэжэ хүсэдэг юм.

Мэргэжэлтэ ангуушан Иосиф Вахрушев болбол аймагай «Заготживсырьёгой» конторондо 2.851 түхэригтэ хүртэр сэнтэй ангай элдэб арһа тушаажа даалгабаряа 407,2 процент дүүргэбэ. Тушааһан олон янзын антай арһадайнь дунда булгаһай 8 арһан бии.

Мүн ангуушан Матвей Казазаев булгаһай 7 арһа, хэрмэнэй 35 ба 2.657 түхэригэй сэнтэй бусад ангуудай һайн шанартай арһа тушаажа даалгабаряа 379,5 процент дүүргэбэ.

Эдэ хоёр ангуушад шэмэнүүх үндэр амжалтануудаар аймагайнгаа олон ангуушадые урмашуулна.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ДУУН*)

1-ДЭХИ ПИОНЕР:

Сагаан буурал тайга соо
Саһа мүльһэн элбэг гү?
Үнэн гоёор бидэндээ,
Үбгэн Мороз, хэлыши.

ПРИПЕВ:

Сасагтай, монсогтой
Сагдуул һайхан наадандаа,
Баяртай, зугаатай
Баран хүүгэд, ерэгты.

2-ДОХИ ПИОНЕР:

Хада жалга шугыдаа
Халтар үнэгэд олон гү?
Үнэн гоёор бидэндээ,
Үбгэн Мороз, хэлыши.

ПРИПЕВ.

ДЕД МОРОЗ ДУУЛАНА:

Сагаан буурал һахал соом,
Саһанай мүшэд наадана гү?
Зузаан хүбэн дэгэлһээм
Сайбар уурал бааяна гү?

ПРИПЕВ.

Түлэтэй манатай харанхыда
Үргэн замдаа төөреэгүйб,
Хатуухан жабартай һалхинда
Хамараа, хургаа хүлдөөгүйб.

ПРИПЕВ.

Хүнгэн түргэн наадытнай
Хараха гэжэ ерээлби.
Шанга хонгёо дуунуудтнай
Шагнаха гэжэ орооlби.

ПРИПЕВ.

3-ДАХИ ПИОНЕР:

Үбгэн Мороз гайхаг лэ,
Үүрэй толон сайраг лэ.
Шангаар дуугаа дуулажа,
Түргөөр наадаа зохёое.

ПРИПЕВ

ДЕД МОРОЗ:

Дорюун гоё дуунуудтнай
Дура сэдьхэлым доһолуулнал.
Элдэб һайхан наадануудтнай
Эльгэ зүрхым баясуулнал.

ПРИПЕВ.

Буурал бурзан болтороо
Булта зоноор уулзаашье һаа,
Таалал золтой багашуулаар
Тааралсаша шадаагүйб.

ПРИПЕВ.

БУЛТААРАН:

Эхэ совет оронойнгоо
Эдир үетэн хүүгэдһээ
Үлүү золтой хүүгэдые
Үбгэн Мороз үзэхэгүйлтэ.

ПРИПЕВ.

Галта дайнай үдэрнүүдтэ
Габьяа солоёо ехэжүүлһэн
Эсэгэ багша Сталинай
Эдир хүүгэд гээшэбди.

Ц. ЧИМИТОВ.

*) хүүгэдүүд энэ дууе сээжэлдэд, заагдаһан ёһоор Дед Морозтой ээлжэлэн дуулажа наадаха. Энэ дуунай бүхы куплетүүдэй 3—4-дэхи мүрнүүдые болон припевэй 4 мүрнүүдые хоёр удаа дабтажа бүхы хүүгэдүүл бултааран дуулаха. Тус дуунда тааараха ёһотой танец зохёобол зохино.

Нүхэр А. Я. Вышинский, г-н А. Гарриман ба г-н А. Керр гэгшэд Бухарест мордобо

Советскэ Союзай, США-гэй ба Великобританиин Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Московско зүблөөнэй шиидхэбэритэй тааруулан, үсэгэлдэр, декабриин 23-да СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссарай орлогшо А. Я. Вышинский, СССР-тэ һуугаа США-гэй элшэн сайд А. Гарриман ба Великобританиин элшэн сайд А. Керр гэгшэд Москваһаа Бухарест мордобо.

Мүн баһа Румынида һуугаа СССР-эй элшэн сайд И. С. Кавтарадзе ба СССР-тэ һуугаа Румыниин элшэн сайд г-н И. Иордан гэгшэд Бухарест хамта мордоһон байна.

Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Московско зүблөөн тухай хилын саада бэшэнэ

АНГЛИ

ЛОНДОН, декабриин 28. (ТАСС) Рейтер агентствын дипломатическа шэнжэлэн бэшэгшэ болбол Московско зүблөөной дүүрэмсэр Англиин, США-гэй ба Советскэ Союзай гадаада хэрэгүүдэй министрнүүдэй тунхаглаһан мэдээсэл хадаа ехэ юумэ түйлагдаһан тухай эли тодоор гэршэлнэ гэжэ заагаад, нэгээр, Лондондо болоһон гадаада хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведэй сессиин бүтээгүй удаһан сагһаа хойшо агуу ехэ державануудай хоорондо бии байһан мухардалые зайлуулба гээшэ, хоёроор, гурбан державанууд хадаа атомна энерги тухай асуудал тушаа комиссиие Нэгэдэмэл Нациануудай организациаар бии болгохо гэһэн дурадхалые зохёон гаргаха тушаа үгэеэ нэгэдэбэ. Энэ ушар хадаа Нэгэдэмэл Нациануудай нэгэдэхи генеральна ассамблеягай нээгдэхэ агаарыень һайжаруулна гээшэ.

Эхилхэһээн хойшо «шэнжэлэн үзэхэ ба зүбшэжэ үзэхэ гэһэ юм» гэжэ тоологдоһон Московско хөөрэлдөөн хэдэн олон тодорхой шиидхэбэринүүдые гаргаба. Һуулшын дурадхалнууд хадаа агуу ехэ державануудай дипломатиин потсдамска стандартда һөөргөө бусажа ерэһэн ябадалые харуулһан байна.

ЛОНДОН, декабриин 28. (ТАСС) Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондент Кинг гэгшэ Москвада тунхаглаһан мэдээсэлые тайлбарилха зуураа, московско уулзалгын илангаяа шухала удхатай байһыень хэлышье долгэрэнгы коммюнике соо бэшэжэ барахын аргагүй, ушарынь хадаа тэрэ гээшэ ямар нэгэн тусгаар проблемэ тухай хабаадаха бэшэ, харин «гурбан оронуудай хоорондохи эб найрамдал ба бэе бэеэ этигэлсэхэ ябадалай үргэн ехэ үндэһэ һууринь болохо юм»—гэжэ заана.

Атомна энерги тушаа хэгдэһэн хэлсээн тухай шэнжэлэгшэ болбол иигэжэ бэшэнэ: «бүхы дэлхэйн бүмбэрсэг атомай хойноһоо хиирэн шалтаха тушаа хэлсээ хэгдэһыень зосоогоо баяртайгаар дуулаһан байна».

«Таймс» газетын дипломатическа шэнжэлэгшэ иигэжэ бэшэнэ: «Лондондо халуун дулаанаар угтагдаһан московско хэлсээн болбол угаа бүтэмжэтэй хөөрэлдөөн болоһыень гэршэлнэ. Хэдэн олон бүлэгүүд ба параграфууд болбол үгэеэ нэгэдэжэ бэе бэеэ таарамжатайгаар хэлсээ хэһыень гэршэлнэ.

США

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 29. (ТАСС). Гадаада хэрэгүүдэй министрнүүдэй Московско зүблөөн тухай мэдээсэлые тайлбарилһан түрүүшынгээ бэшэгүүд соо американска газетэнүүд энэ дээдэ зүблөөнэй шиидхэбэриие баяртайгаар амаршална.

«Нью-Йорк Таймс» гэжэ газетэ редакционно статья соогоо бэшэхэдээ: «Московско зүблөөнэй тунхаглаһан түгэсхэлэй коммюнике болбол Германиин ба Японой капитуляци хэһэн сагһаа хойшо бүхы дэлхэйдэ харуулагдаһан документнүүдһээ эгээн ехээр найдуулһан документ болоно» гэжэ хэлэнэ. Газетын һанаһаар хадаа, олонхи асуудалнууд тушаа хэлсээ хэгдэһэн ушарынь угаа гайхалтай байна. Энэ хэлсээн хадаа «агуу ехэ державануудай мухардаал байһан харгыень эсэс табиба». Мүн тэрэшэлэн атомна сэрэгэй хойшолонгүйлые усадхажа эхилхын тула бүхы дэлхэйтэ арга боломжо олгохо, шэнэ арсалдаанай тохёолдохо шэнжэ тэмдэгүүдые үгы хэхэ ябадалда туһалха байна. «Энэ хадаа эб найрамдалай талаар илалта түйлагдаба гээшэ, тиимэ болохолоороо хүн түрэлтэнэй илалта мүн».

Атомна энергиие хиналта табиха тушаа хэлсээ хэгдэһэн ушарые шухала гэжэ тэмдэглээд, тус газетэ иигэжэ мэдүүлнэ: «Энэ зүблөөн хэһэн хүдэлмэреэ хараад омгорхожо шадаха, тиин бүхы дэлхэйшье мүнөө сэдьхэлээ амаржа амисхаалха болоно».

«Нью-Йорк Геральд Трибюн» гэжэ газетэ болбол Московско зүблөөн тухай мэдээсэл болбол айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн тухай гэршэлээд, гадаада хэрэгүүдэй министрнүүдэй хэһэн ажал ба тэдэнэй шиидхэбэриие сэдьхэлдээ баяртайгаар тоохые баадхана. Тэдэнэй абтаһан шиидхэбэринүүд болбол туршалта хэжэ шэнжэлэн үзэхые эринэ. Зүгөөр, һүүлэй хэдэн һара соо тиигэжэ хэрэгүүлые архиха заабари гаргаха тон шухала болоод байһаниинь эли мэдэгдэжэ байһан юм, тиин Московско зүблөөн хадаа үни удаан саг соо анхарагдаагүй байһан аппаратые бии болгохо тушаа зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ ороһон байна.

«Ньюс» (Нью-Йорко гарагаг) гэжэ газетэ болбол хариин хара үзэлтэй хэблэл газетэнүүдэй шо мнение баримталаа байхадаа, Московско зүблөөнэй результатуудай удхашанарые зорюута бага болгохо һанаатай.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ УУЛЗАЛГАН

Нүхэрэй ёһоор шарж зураһан А. Майтаев.

1.
Баатар генерал Балдынов
Баян Бурят орондоо,
Төөлэйн дээжэ табюулжа,
Түрүү хоймор эзэлбэ.

2.
Үбдэг хашан хажуудань
Үбгэн Хоца Намсараев,
Уран шүлэг зохёолоо.
Уншан дэлгэн һуунал даа.

3.
Дайнда шархатаһан боецүүдэ
Дайшалхы мэргэнээр эдэгээжэ,
Эхэ нютагуудтань мордуулжархёод
Эндэ Дульбеев һуулсана.

4.
Арбан һайхан хүүгэдээ
Алтан дээрээ тэнжээһэн,
Эхэ-герой Овчинникова
Эдэнэрэй дунда хүндэтэй.

5.
Түрүү «Улаан Эрхирэгэй»
Түрүүлэгшэ Санжиев,
Малынь далдаа дулаахан аад,
Маһагар баяртай янзатайл.

6.
Алдарта манай Сампилов
Альбом саарһаа дэлгээнхэй,
Ульгам хүлэгэй гүйдэлөөр
Уран бииронь соёрно.

7.
Үргэн дайдын ногоое
Үндэр ургуулһан Герасимов
Балдыновтай зэргэлээд
Баруун таладаньһуулсана.

8.
Буртаг хуушан хүрьһые
Булад анзаһаар урбуулдаг,
Суута тракториства Раднаева
Суглаарагшадай дунда баяртайхан.

9.
Холын дайнһаа илалтатай
Колхоздоо бусаһан Лумбунов,
Хатуу байлдаануудай тухайда
Хажуудахи нүхэдтөө хөөрэнэ.

10.
Ажалай илалтата жэлнүүд соо
Арад зонойнгоо дуулаха дуу
Аюшеев композитор лимбэдэрээ
Аялгалуулан дуулуулна.

11.
Бурядай дууша Балдакова
Бултанай сэдьхэл баясуулан,
Халима аягын зугаа дуу
Ханхинама шангаар зэдэлүүлнэ.

12.
Хасамов колхозник хажуудань
Хабатай дуүень һайхашаажа,
Абын дүүрэн зүрхэнһөө
Альга ташан баясана.

13.
Торгон пулаадаа хэдэрэнхэй,
Томо свёклоёо тэбэрэнхэй —
Сторожой мастер Утенкова
Орожо ерэбэл, харыта.

14.
Түрэл Бурядтаа суурхаһан
Түрүү хонишо Гомбоева
Алтан төөлэйгөө асарбал даа.
Алдарта генералдаа табибал даа.

* * *

Агуу мэргэн малшадууд
Ажалай, дайнай баатарнууд,
Үшөө һайхан илалтадань
Үргэн зоноо дахуулыт.
Мал, тарян, шүлэгөөрөө
Манай арата республика
Түүхэтэ хүшэн зургаан соо
Түрүү һуури эзэлэг лэ!

Шүлэгүүдынь Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВАЙ.

Шэнэ жэлэй тост

Тархайн эсэгэ Мархай гээшэб,
Таанад намай танидаг гут?
Колхоз нютаг артель дээгүүр
Ходоо ябахым харадаг гут?

Нэгэтэ дуулаһанаа мартадаггүйхэб
Нэтэрүү тиимэл зантайлби.
Хулалша залхууе гамнадаггүйхэб
Хурса булад гуурһатайлби.

Үбгэд хүгшэдөөр хөөрэлдэжэ
Үнэн байдалынь мэдэдэг би.
Шашаг бэшээр, ойлгосотойгоор
Саарһан дээрэ бэшэдэг би.

Залуушуулай наада зугаа,
Суглаануудташье байдаг би.
Дутуу дундыень, һайтай муутайе
Дуулаһан хараһан гээшэлби.

Хэн абгай бүхэли жэл соо
Хорин зургаан үдэртэйб?
Хэн залхуу «ябаханьвершок,
Элихэнь горшок»—гэгдэнхэйб?

Шүлэг дуундам ороогүйшүүд
Сэдьхэлээ амараад бү һуугты.
Шүлэгэй галда дайрагдаашад
Шүдөө намда бү зуугты.

Зоной зугаа болгохоёо
Зохёол шүлэгөөр нэрбээгүйб.
Хахаһан дээрэ нюдархаяа
Халаахайгаар шэрбээгүйб.

Харгы замда гүрэмэл ташуур
Хашан хүлэг һургадаг юм.
Соронзон гуурһан хүнэй нобшые
Шударга яаруу болгодог юм.

Зарим нүхэдэй дутуу дундые
Заһаха гансал һаналтайб.
Түрэл нютагта, колхозуудаа
Түбхиннүүлхэл хүсэлтэйб.

Сэнгэлиг баян болбосон байдалһаа
Сэдьхэлээ баясан жаргалаг би.
Эрхим түрүү шударга зонуудаа
Эли гарган магтадаг би.

Намда заримууд гомдолтой һаа,
Наашаа нүхэдүүд хандагты.
Шэнэ жэлээр амаршалһан
Шүлэг үгыем шагнагты.

Гараһан жэлэ харгы дээрэм
Гарзалһан хурьгад бү хэбтэг!
Амбаар сарайһаа поли хүртэр
Алтан тарян бү гоожог!

Мартагдаһан гээгдэһэн дутуу дундые
Мархайн гуурһан бү олог!

ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖЫН ШҮҮ... ТҮЛЭГДЭБЭ

Улан-Удын гүрэнэй нөөсэлгын ... 1945 оной турша соо гүрэнэй ... ламжын билетээр 3 миллион 175 ... 765 түхэриг шүүбэри арад зондо ... Тэрэ түлбэриин 414 мянга 900 ... ригынь эд зүйлэй ба мүнгэнэй IV-... лотерейн билетэй шүүбэридэ түлэ... байха юм.

Гүрэнэй сэрэгэй гурбадахи урь... жын облигациар Тарбагатайн ай... колхозникууд нүхэд Георгий Акл... Калинин 50 мянган түхэриг, нүхэ... нанда Николаевна Федорова 25 м... түхэриг шүүһэн байна.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБ...

Улан-Удын паровозо-бүтээлгын за... котельнэ цехын коллектив жэлэ... даалгабарита түсэбые декабриин ... дүүргэһэн байгаа. Мүнөө тус цех ... һөө үлүү паровозой 3 котел гаргаж... ружной түмэрзамай үзелай на... ниигһаа баясхаланда хүртэбэ.

110 КУБОМЕТР ТҮЛЕЭ АЛМА...

Городок городой электрическэ ... ниин хүдэлмэришэдэй бригада ... ажалай үндэр амжалтануудые түйл... хүсэжэ, эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэд...

Нүхэр Пшеничныш бригада дек... һарын 20 хоногой турша соо һары... даалгабариие 112 процент дүүр... 110 кубометр түлеэ алмаһан байна.

Тэрэшэлэн нүхэр Короленкын бр... дын хүдэлмэришэд амжалтатайгаар ... дэлмэрилжэ, даалгабаряа 106 проц... дүүргэжэ, 79 кубометр түлеэ алм... байна.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНО...

МҮНӨӨДЭР КИНОДО
ПРОГРЕСС
„Хабарай вальс"
ЭРДЭМ
„Заавуудай бишыхан хар... һалагша"
Үлэшын 4, 6, 8, 10 часта эхи...

РЕДАКЦИИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—8-03; писем и переводов —6-03 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.).

Н—00518. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5...